

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF

ÅRSREDOVISNING 2008

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Stiftelsens syfte och organisation

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF har till ändamål att i samverkan med WWF International genom finansiellt stöd verka för vetenskapliga undersökningar, upplysning och undervisning, inrättande av naturreservat samt skyddande av hotade djur- och växtarter och deras livsmiljöer, allt i syfte att bevara, vårda och rationellt nyttja naturen och de förnybara naturtillgångarna. Stiftelsen skall därvid idémässigt och ekonomiskt samarbeta med myndigheter, organisationer, institutioner, företag och enskilda personer med intresse för samma ändamål.

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF (World Wide Fund for nature) har ett förtroenderåd anknutet i vilket H M Konungen är ordförande. Förtroenderådets uppgift är bl a att rekommendera den övergripande inriktningen av stiftelsens verksamhet samt att utse ledamöter i stiftelsens styrelse. Förtroenderådet har sammanträtt två gånger under året. Stiftelsens ansvariga organ är dess styrelse med Björn Hägglund som ordförande. Styrelsen har sammanträtt sex gånger under året. Lasse Gustavsson är av styrelsen utsedd generalsekreterare att leda verksamheten.

Stiftelsens kansli finns i Ulriksdals Slott, Solna. Medelantalet anställda var 61 personer. Kansliets ledningsgrupp består förutom av generalsekreteraren av cheferna för de sex avdelningarna Naturvård, Kommunikation, Insamling, Företagssamarbeten, Ekonomi samt Personal&Administration.

Verksamhetsåret 2008 visar på ett rekord vad gäller ekonomisk omsättning. Detta har medfört att vi kunnat satsa extra mycket resurser på stora gemensamma globala naturvårdssatsningar, så som Nätverksinitiativ. Under det gångna året kunde Världsnaturfonden WWF bidra särskilt till klimatprogrammen i WWF Kina och WWF Indien. Detta för att stärka WWFs möjlighet att utöva positivt inflytande på de politiska beslutsfattarna i dessa två nyckelländer med anledning av de internationella förhandlingarna om ett nytt internationellt klimatavtal som ska ersätta Kyotoprotokollet. En extra satsning på naturvårdsinsatser i ryska Arktis till förmån för isbjörnens möjligheter att överleva, trots klimatförändringarna, har möjliggjorts tack vare det generösa stödet från framför allt WWFs isbjörnsfaddrar.

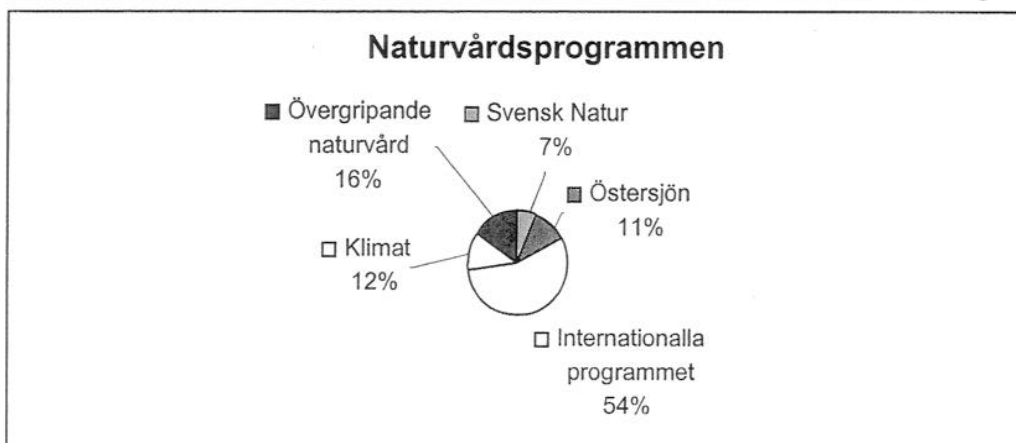
Belopp inom ( ) avser 2007

NATURVÅRDSVERKSAMHETEN 144,5 mkr (102,0)

Totala kostnader för naturvårdsverksamheten uppgick till 144,5 mkr (102,0) varav Nationellt 22,4 mkr (16%) och Internationellt 122 mkr (84%) enligt följande indelning:

Belopp i tkr	Nationellt	Internationellt	Totalt
Svensk Natur	10 100		10 100
Östersjön	8 220	8 019	16 239
Internationella programmet		79 596	79 596
Klimat		17 323	17 323
Övergripande naturvård	4 123	17 100	21 223
Total Naturvårdsverksamhet	22 443	122 038	144 481

Naturvårdsavdelningen är funktionellt indelat i programmet för Svensk Natur och Östersjön, Internationella programmet och Klimatprogrammet. Dessa tre program leds av en naturvårdschef med en administrativ stab. I kostnaderna för övergripande naturvård ingår betalning till WWF International för administrativt stöd till WWF nätverkets internationella programkontor beräknad på en andel av Världsnaturfonden WWFs omsättning.

SVENSK NATUR OCH ÖSTERSJÖN

26 339 tkr

I kostnaderna ovan ingår övergripande projektledning för programmet. Större projektområden inom programmet redovisas enligt nedan.

Det svenska naturvårdsarbetet har under 2008 fokuserat på en rad prioriterade områden - kulturlandskap och närmatur, rovdjur och arthandel, skogslandskap samt våtmarker och sötvatten. En gemensam Östersjökampanj, med en kombination av intensiv kommunikation och politiskt påverkansarbete, har bedrivits tillsammans med WWFs övriga kontor i regionen inom ramen för Baltic Ecoregion Programme. Östersjöarbetet har inriktats på minskad övergödning, utveckling av hållbart fiske och skapandet av en integrerad havsförvaltning.

Kulturlandskap

3 200 tkr

Sedan starten år 2000 har Världsnaturfonden WWFs naturbetesprojekt restaurerat cirka 30 000 hektar naturbetesmark. Naturbeteskött rekommenderas numera som det kött klimatmedvetna konsumenter bör välja och idag finns sex aktiva lokala koncept runt om i landet. Tillsammans med Svenskt Sigill och Skånskt Naturbeteskött har projektet även skapat en kvalitetssäkring för Naturbeteskött som omfattar såväl miljövärdena i produktionen som köttets unika kvaliteter. I början av året började ICA centralt att sälja och marknadsföra Naturbeteskött så att alla svenska ICA-butiker nu kan erbjuda det till sina kunder.

Närnatur

I Nationalstadsparken i Stockholm har ett nytt skede i restaureringen av Isbladskärret inletts med torrläggning och bete med Skotsk högländsboskap, Highland cattle.

Världsnaturfonden WWF har under året inlett ett arbete med att återskapa Värmdö kommuns gamla skärgårdsmiljö med hjälp av ett ekologiskt naturbete hos en av Värmdös stora markägare, totalt mer än 500 hektar. Røjning sker för att återskapa det gamla naturbeteslandskapet, ett projekt för att gynna fåglar i kulturlandskapet har startats och en större våtmark planeras ihop med kommunen.

Sälgen har minskat med mer än 80% i vissa miljöer och utan pollinerande insekter minskar skördarna. WWF har under året tagit fram ett underlag för en rapport om säl, vilken har legat till grund för en broschyr som Jordbruksverket kommer att trycka under 2009. Den ska gå ut till alla jordbrukare i Sverige med information om varför och hur man bevarar sälgen i landskapet.

Med Fortifikationsverket har inventeringar av nedlagda militärfort genomförts, som visat att de hyser ovanligt mycket av övervintrande fladdermöss. Ett av fortet innehöll åtta olika arter fladdermöss varav fyra rödlistade. Det är nu av riksintresse. Inventeringarna har resulterat i att igenläggningen stoppats till sommaren 2009 och att igengjutningarna kommer att anpassas så att fladdermössen även i framtiden kan utnyttja fortet som övervintringsplatser – s.k. ”bat-forts”. Riktlinjer kommer även att tas fram för fort som skall läggas ned så att hänsyn tas till fladdermöss och andra naturvärden.

Leva med rovdjur och arthandel

1 652 tkr

Det finns nu fler än 2 500 brunbjörnar, cirka 1 500 lodjur och 500 järvar samt runt 200 vargar. Gråsäl, kungsörn och havsörn ökar i antal. Med fler rovdjur i markerna ökar även risken för konflikter med människor och den illegala jakten på rovdjur är fortfarande stor. WWF har under året satsat stort på att öka förståelsen för rovdjuret, minska den illegala jakten och att ta fram en framtida förvaltning som är långsiktig och förutsägbar, där människor och rovdjur kan leva ihop.

I en unik studie i samarbete med Brottsförebyggande rådet har läget för den illegala handeln med vilda djur och växter klarlagts. Studien pekar på att lagändringar, bättre information och tillsyn måste till för att komma åt problemen. Arbetet med att kontrollera handeln med medicinalväxter och medicinaldjur har nu startat i Sverige. Under hösten hölls de första rättegångarna i Sverige när det gäller illegal försäljning av rysk kaviar och tre personer blev fällda för detta. Detta har lett till att den öppna illegala försäljningen av rysk kaviar i Sverige i stort sett upphört.

Hållbart fiske i Östersjön

1 240 tkr

Debatten om torskbestånden i Kattegatt och Östersjön ledde till att WWFs konsumentguide uppmärksammades ytterligare och under 2008 har den blivit vägledande för restauranger, livsmedelskedjor och kommuner vid inköp av fisk och skaldjur. Sodexo, en av de största måltidsleverantörerna i Sverige, beslutade under våren att följa WWFs rekommendationer i all sin matframställning.

Arbetet mot det illegala fisket har inriktats mot att påverka de politiska besluten på såväl nationell som europeisk nivå. Nu har EU röstat igenom ett förslag att försvåra importen av illegalt handlade fisk- och skaldjursprodukter. EU kommissionen har även påbörjat en reform av kontrollsystemet i europeiska vatten för att inkludera ökad kontroll av försäljning och transport av produkter.

När det gäller spårbarhet har WWF, genom en konstruktiv dialog med olika intressenter, genererat ett ökat intresse i fisktillverkningen och den tillhörande handelskedjan i syfte att garantera ursprung av fisk och skaldjur. WWF lanserade gemensamt med Årets kock och Restaurangakademien ett initiativ för fler ”gröna” fiskar på tallriken. Initiativet riktades till 14 stora fiskleverantörer med budskapet att öka sortimentet av MSC-märkta produkter med minst 10 procent till år 2009, samt att minska användningen av rödmärkta fiskarter enligt WWFs konsumentguide. Leverantörerna har fram till juni 2009 på sig att fullfölja uppmaningen.

Integrerad havsförvaltning i Östersjön

7 220 tkr

För sjätte året i rad arrangerades Östersjöfestivalen och temat för WWFs Östersjöseminarium var i år ”behovet av en samlad havsförvaltning”. För andra året i rad presenterade WWF en rapport, Baltic Sea Scorecard, som rankar hur Östersjöländerna genomfört åtgärder för att skydda havsmiljön. Den visade att allt för lite har gjorts och att orsaken till stor del är brist på ledarskap och samordning. Finlands president, Tarja Halonen, tilldelades WWF Baltic Sea Leadership Award för sin insats att samla ledare i regionen och uppmana till politiskt ledarskap för Östersjön. Seminariet fick stort medialt genomslag och som ett resultat av WWFs påtryckningar ökade regeringen även budgeten till havsmiljön.

För att verka för en mer integrerad förvaltning av Östersjön arrangerade WWF under hösten en seminarieserie i flera Östersjöländer med inbjudna talare från Stora Barriärrevet. Seminarierna resulterade i ett stort intresse hos politiker, myndigheter och intressegrupper för integrerad havsförvaltning. WWF har även drivit kraftfullt påverkansarbete i samband med utformningen av den kommande svenska havspropositionen, EUs maritima policy och EUs östersjöstrategi.

En konstgjord hylla för fördjupad forskning av häckande sillgrisslor har under året uppförts på Stora Karlsö inom ramen för WWFs havsfågelprojekt. Syftet med forskningen är att använda sillgrisslorna som indikatorer för förändringar i Östersjöns ekosystem.

Övergödning i Östersjön

4 881 tkr

Sommarens stora kampanj mot övergödning av Östersjön blev mycket uppmärksam med stort genomslag i media, såväl i Sverige som i hela regionen. Kampanjen fokuserade på att uppmärksamma kopplingen mellan brister i EUs jordbrukspolitik och jordbrukets negativa påverkan på Östersjön. Kampanjen riktade en uppmaning till alla statsministrar i regionen att

agera för att förändra EUs jordbrukspolitik. En ny WWF rapport visade att arealen Östersjöns syrefria botten redan idag är större än alla Sveriges åkrar tillsammans och att sju av de tio största döda bottenarna i världshaven finns i just Östersjön. I kampanjen ingick ett upprop mot kryssningsfartyg att frivilligt avstå från att släppa ut orenat avloppsvatten rakt ut i Östersjön, vilket resulterade i en debatt såväl politiskt som medialt samt en dialog med kryssningsfartygens internationella intresseorganisation. Som ett resultat av kampanjen inleddes ett samarbete med LRF för att föröka enas kring frågor där vi gemensamt kan försöka verka inför revideringen av EUs gemensamma jordbrukspolitik.

I det av Sida finansierade jordbruks/miljöprojektet i Olonets vid Ladoga har stora miljöinvesteringar gjorts under 2008 i modern, miljöanpassad gödselhantering och biogasproduktion. Det är den största ryska medfinansiering någonsin som ett Sida projekt haft, vid sidan av bygget av reningsverket i St Petersburg. Vidare har ett kooperativ med 38 jordbrukare startat som idag omsätter 7 milj Rubler (drygt 2 mkr) genom försäljning av naturbeteskött och potatis. Inom WWF projektet "River restoration in Estonia", finansierat av M Magasin, genomfördes ett seminarium med deltagare från skogsvårdsmyndigheter och skogsvårdsorganisationer. Restaureringsarbeten har inletts och en avnämargrupp har bildats.

BEAP

3 213 tkr

Världsnaturfonden är värd och huvudfinansiär för WWFs Internationella Östersjöprogram WWF Baltic Ecoregion Action Programme (BEAP). Under året har WWF genomfört satsningar på att minska övergödningen och stoppa det illegala fisket i flera Östersjöländer. Dessutom har WWF varit tongivande i lanserandet av en samlad politik för havets resurser, integrerad havsförvaltning. Arbetet har letts av BEAP och varit särskilt framgångsrikt i EU Kommissionen i Bryssel och i Sverige.

Svenska skogslandskapet

2 250 tkr

Förändringar i vår omvärld och vårt klimat och ekonomisk kris, har lett till ett ökat tryck för att snabbt höja tillväxten i skogen, ofta på bekostnad av naturvårdsåtgärder. WWFs arbete med att bevaka och påverka skogspolitiska processer har därför intensifierats under året genom aktivt deltagande i ett antal olika fora och samrådsgrupper för bioenergi, formellt skydd av skog, intensivodling mm. En forskarrapport om bristande möjligheter att nå miljömålen, samt en debattartikel om risken med att nedprioritera naturvården för att satsa på klimatet har publicerats. WWF har aktivt deltagit i FSCs styrelse och arbetet med att ta fram en ny certifieringsstandard. Under året skedde också en nystart för nyhetsbrevet Skogsnotiser som når ca 4 000 prenumeranter.

Modellprojektet Östra Vätterbranten (ÖVB) syftar till att bevara och utveckla den biologiska mångfalden genom att fokusera på ett nära samarbete med markägare och andra intressenter. Arbetet inom ÖVB har nu resulterat i att ÖVB fått officiell status som kandidat för UNESCOs biosfärområde.

Skog i öst

950 tkr

Arbetet med att verka för en utveckling av en mer ansvarsfull virkeshandel och skogsbruk i Baltikum har fortsatt. Det har bl.a. resulterat i att certifiering av skogsråvaror har ökat och dialogen mellan skogssektorn och miljöorganisationerna har utvecklats i positiv riktning. Estland har lyckats att få med viktiga förändringar i nya skogslagen (Forest Act). Flera PR-byråer och kopieringsföretag har certifierat sig gentemot FSC som ett resultat av intensivt lobbyarbete för certifierade träprodukter. Informationsmaterial om illegal avverkning har spridits till aktörer inom skogsindustrin och beslutsfattare. Ett flertal möten och rundabordsamtal har anordnats för att öka medvetenheten och arbeta för ett gemensamt företagsansvar gällande virkeshandel och skogsbruk. Arbetet att utforma nationella FSC

standards pågår och WWFs projekt har utgjort en drivkraft i detta arbete. Dessutom har totalt 6 demonstrationsskogar etablerats i privatägd skog i Lettland och Litauen, vilka visar att uthålligt skogsbruk med naturhänsyn kan vara ekonomiskt lönsamt. Löpande undervisning och rådgivning sker till skogssektorn och markägare.

I nordvästra Ryssland har arbetet fokuserats mot utformningen av regionens nya skogsbruksplan (för kommande 10 års period) så att kriterier för naturvårdsarbete och skydd av HCVF (High Conservation Value of Forests) ingår. Dessutom har inventering och identifiering av HCVF skogar utgjort underlag till gränsdragning och motivering för skydd av Europas sista urskogsmassiv, Dvinksoy.

Svenska våtmarker & sötvatten

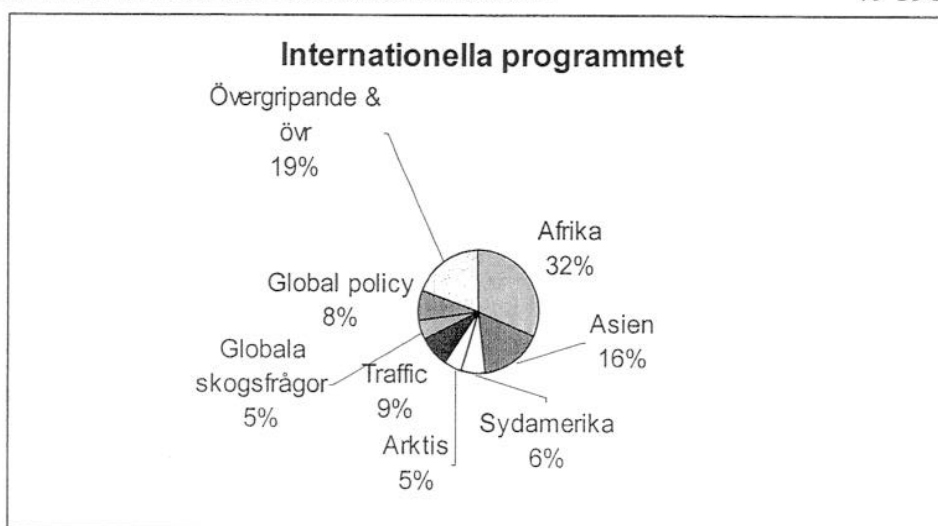
2 650 tkr

Flera våtmarksprojekt ligger nu i slutfasen och målet att 12 000 hektar våtmarker ska vara återskapade till 2015 har kommit närmare. Inom projektet Flodpärlmussla har hela 21 vattendrag återskapats genom t.ex anläggande av lekbottnar och nya fiskvägar. Projektet Levande skogsvatten har tagit fram verktyg för att kunna underlätta skogsbrukets vattenplanering och undvika skador på vattenmiljöer. Förslagen testas nu av olika skogliga aktörer och kommer lanseras våren 2009. Demonstrationsområden som visar på enkla metoder att återskapa våtmarker och minska igenslamning och koldioxidläckage. Projektets erfarenheter har presenterats till de Baltiska länderna, där dikesproblematiken är ännu större än i Sverige. Broschyren "den levande skogsbäcken" har efterfrågats och haft stor spridning.

Världsnaturfonden WWF har varit delaktig i Askövikens LIFE-projekt, som Länsstyrelsen i Västmanlands län ansvarar för. Resultatet av projektet är förbättrade miljöer för våtmarksfåglar i Askö-Tidöområdet. Bland annat har vass- och strandängar restaurerats och åtgärder för att minska näringsbelastningen har vidtagits.

INTERNATIONELLA PROGRAMMET

79 596 tkr

I kostnaderna ovan ingår övergripande projektledning för programmet. Större projektområden inom programmet redovisas enligt nedan.

Green Heart of Africa **6 009 tkr**

WWF arbetar med en övergripande naturvårdsplan för Kongobäckens regnskogsbälte som fokuseras till 12 landskap där utveckling av byskogsbruk, miljömärkning, bekämpning av illegal jakt och etablering av ett nätverk med skyddade områden är viktiga ingredienser.

Resultat under 2008:

- ✓ Ny nationalpark Bakossi på 23 900 hektar.
- ✓ Återbeskogning med *Prunis africana* 500 träd, första skörden inbringade 2500 kr/kg bark vilket lyfte inkomsten över den s.k. fattigdomsnivån.
- ✓ Kartering av berget Mt Kamerun och förslag på ny nationalparksgräns.
- ✓ En struktur för betalning av ekosystemtjänster har utvecklats för Kupeberget.

Coastal East Africa **8 365 tkr**

Den Östafrikanska kusten utgör ett av WWF:s nya stora fokusområden som s.k. nätverksinitiativ. Detta initiativ fokuserar på att förändra de svaga förvaltningsstrukturerna i de olika länderna och förändra marknaden på både nationell och internationell nivå för att minska trycket på regionens unika naturresurser. Detta arbete kompletteras med kartering av kustregionen och förstärkning av skyddet för Afrikas största och artrikaste vildmark.

Vi har sedan flera år ett omfattande naturvårdsarbete i Selous som rör HEC (Human Elephant Conflict) frågor.

Resultat under 2008:

- ✓ Elefantinventering i Mavujikorridoren vid kusten.
- ✓ Bybaserad naturresursförvaltning har startat i två byar i den östra korridoren Selous-Nyassa.
- ✓ Uppgradering av Ndundulu skogen från skogsreservat till skyddat område.
- ✓ Utveckling av ny säker vattenförsörjning till Udekwa.
- ✓ Bönderna i byarna vid Mpiga miti använder nu chili preparerat rep och chili för att skydda växande gröda.
- ✓ Stark biobränslekampanj med ett kraftfullt genomslag i media.
- ✓ Nationella riktlinjer för biobränsle har tagits fram av WWF i Tanzania.
- ✓ Flera steg för uthålligt fiske och förberedande för miljöcertifiering (MSC) har genomförts för bläckfisk, hummer och räka.
- ✓ Utveckling av fiskestrategier för arbetet med tonfisk och räka i CEA NI med synergier till SFNI, Madagaskar och internationell marknad.
- ✓ Bifångstprojektet i Menai bay, Zanzibar har visat minskad bifångst av delfiner vid användning av ljudskrämmor på fiskegarn.
- ✓ Tillsammans med WIO har arbetet med hållbart fiske i regionen bland annat handlat om hållbara fiskeavtal.

Madagascar – Land of Lemurs **7 006 tkr**

Målsättningen för arbetet är att utveckla byskogsbruk, alternativa försörjningsmöjligheter samt kapacitetsutveckling i naturresursförvaltningsfrågor och skydd av regnskogen. WWF stödjer ett omfattande naturvårdsarbete dels i regnskogen på östkusten och i torrskogen på västkusten.

Resultat under 2008:

- ✓ 52 947 hektar regnskog har skyddats.
- ✓ 9 800 hektar regnskog har överförts till lokal förvaltning.
- ✓ 78 000 hektar torrskog skyddat vid Ranobe.
- ✓ Biologiska inventeringar i Midongy Sud.

- ✓ Postkodlotteriet har filmat på Madagaskar.
- ✓ Studier av miljöpåverkan för Velondriake MPA (norra Toliara) genomförs som grund för att ge officiellt skyddsstatus till området (ekosystem med korall och fisk).
- ✓ Utveckling a samarbetsmall för att stötta processen för att nå temporär status för ett MPA område mellan Saint Augustin och Tariboly (södra Toliara, ekosystem med korall och fisk).
- ✓ Inom WIO har arbetet med hållbart fiske i regionen bland annat handlat om hållbara fiskeavtal.

Miombo

3 075 tkr

Miombo är ett 3,6 milj ha stort lövfällande torrskogsekosystem som breder ut sig i östra och södra Afrika. Målet med denna insats är att utveckla viktigt naturvårdsarbete runt förvaltning av ekosystemtjänster, biobränsle, global kolsänka och medicinalväxter.

Resultat under 2008:

- ✓ Upper Zambezi catchment forest utsågs till Gift to the Earth.
- ✓ Ny naturvårdsplan för Bangweulu den östra sektorn.
- ✓ Chikunaponde chiefdom har antagit en viltförvaltningsplan.
- ✓ Village scouts bevakar nu fisklekplatser i tre floder i Chikunaponde och Kalasamukoso.
- ✓ Viktig rapport om biobränsle och sockerrörodling i Zambia, Malawi och Mozambique.

Albertine Rift – Home of Great Apes

3 881 tkr

Albertine Rift är Afrikas artrikaste ekoregion och ett av de starkaste fästena för tre arter människoapor. Målsättningen är att förbättra lokalbefolkningens tillgång på skogsråvara och andra naturresurser för att minska illegalt uttag inne i skyddat område. Detta kommer att ske genom att utveckla markanvändningsplaner och genom trädplantering ("green belt") i buffertzoner. Viktiga komponenter är *agro-forestry*, lokalt övertagande av plantskolor, småskalig träförädlingsindustri. Arbetet har under året fortskridit trots de stora problemen med inbördeskrig och flyktingproblematik i delar av området.

Resultat under 2008:

- ✓ Biologisk inventering av Itombwe, nya siffror på Grauers gorilla.
- ✓ Företagssamarbete runt trädplantering i buffertzonen med Kellog's och ett svenskt bokförlag.
- ✓ Viktigt samarbete mellan WWF och UNHCR med flyktingarbetet allt ifrån brännved, energisnåla spisar och placering av lägren.
- ✓ Den första lyckade patrulleringen i Virunga sektorn på 2 år. Bergsgorillorna var alla kvar!
- ✓ Trädplanteringsprojektet har skalat upp och nu etablerat verksamhet i den norra sektorn av Virunga.
- ✓ Fortsatt gränsöverskridande samarbete med förvaltning av bergsgorillorna i Uganda, Rwanda och Congo.

Heart of Borneo

6 534 tkr

Världsnaturfonden WWFs verksamhet inriktade sig framför allt på att etablera nya projekt och bredda verksamheten. Vid årsskiftet 2008/2009 fanns verksamhet inom 1) skydd av områden, 2) restaurering av skogsområden och torvmarker, 3) ansvarsfull produktion av

palmolja, 4) Global Forest & Trade Network, 5) identifiering av extra värdefulla skogsområden (HCVF), 6) skogsbränder, 7) klimatinnovationer och 9) utbildning för hållbar utveckling.

Resultat under 2008:

- ✓ Biologisk inventering av de inre delarna av Borneo.
- ✓ Fältbaserade REDD-projekt etablerade inom Heart of Borneo.
- ✓ Tre nya medlemmar i indonesiska Forest & Trade Network. Dessa brukar i dagsläget över 467 000 hektar.
- ✓ Samarbetsavtal med två distrikt på Kalimantan. Avtalet medför att WWF måste konsulteras innan nya plantager etableras.

Tiger

5 750 tkr

Situationen för tiger försämras varje år. Förmodligen finns bara 3 500 tigrar i världen och i Indien som tidigare haft den stora andelen tigrar är antalet nere på ca 1 400. NI Tiger är det enda nätverksinitiativ som fokuserar på en art. Arbetet är holistiskt och inkluderar allt från reservatsbildning, korridorer, motverkande av tjuvjakt och illegal handel, konfliktlösning, utbildning och alternativa arbetstillfällen.

Världsnaturfonden stöder projekt i Indien, Kambodja, Ryssland och Indonesien (Sumatra).

Exempel på resultat från 2008 är hämtade från Sumatra:

- ✓ Projektet har involverat militär och polis i bevakningen
- ✓ Konflikter mellan tiger och människor sjönk med 60%
- ✓ Priset på illegala tigerdelar sjönk med 60% under 2008.
- ✓ Nio tjuvjägare och fyra handlare har identifierats.
- ✓ Inventeringar med bl a kamerafällor visar att tätheten av tigrar i Tesso Nilo nationalpark är högre idag än under föregående inventering 2005.

Mongolia – Land of Snowleopard

1 300 tkr

Mongoliet är ett av Asiens fattiga länder men med mycket stora naturvärden av obruten stäppvegetation, en för Asien unik däggdjursfauna med snöleoparden som landets särart och en unik mångtusenårig herdekultur som under tusentals år nyttjat landets naturresurser på ett hållbart sätt. Efter Perestroikan i dåvarande Sovjet har den nyinförda marknadsekonomin resulterat i ohållbart nyttjande av inte minst landets betesresurser med ekonomiska svårigheter för herdebefolkning som följd och nedgång av landets biologiska mångfald.

Projektets målsättning är att stärka herdegruppernas kapacitet att långsiktigt förvalta sina betesresurser och att förbättra sin levnadsstandard genom att utveckla marknadskooperativ och affärskunskaper. Projektets erfarenheter skall användas för en nationell strategi för hållbart bete. Samtidigt vill projektet utveckla utbildning för hållbar utveckling av framför allt den unga generationen.

Pandans rike

4 565 tkr

Målsättningen är att skapa förutsättningar för den fattiga landsbygdsbefolkningen (etniska minoriteter) och myndigheter i Minshan och Linagshan-Xiangling bergen, att dels kunna leva av de varor och tjänster som regionens ekosystem producerar, dels att integrera naturvårdsmål i samhällsutvecklingen. Projektet drabbades svårt av jordbävningen som slog till den 12 maj. Arbetet har under resten av året rört sig mycket runt återuppbyggnad och katastrofinsatser.

Resultat under 2008:

- ✓ Två nya rapporter om framgångsrikt naturvårdsarbete i pandans rike.
- ✓ I alla reservat i det södra utbredningsområdet finns nu kamerafällor för automatisk registrering av viltstammarna.
- ✓ 146 energisnåla spisar installerade i byar runt Yele reservatet.
- ✓ Analys över jordbävningens konsekvenser på pandabiotoper; klart till 30%.
- ✓ En handlingsplan för det framtida naturvårdsarbetet i pandaskogarna efter jordbävningen har tagits fram.
- ✓ Under året har myndigheterna gett klartecken till att alla förvaltningar ska arbeta efter WWF's riktlinjer som de formulerats i *Monitoring Regulations on Giant Panda and Its Habitat Monitoring and Patrolling*.

Bolivia – Amazonian forest

4 694 tkr

WWFs skogsarbete sker på alla nivåer, från nationell standardutveckling och inköbspolicys till lokal kapacitetsuppbyggnad av fattiga småbrukare på landsbygden.

Projektet, som innefattar 81 000 hektar tropisk skog har lyckats leverera goda resultat.

Resultat under 2008

- ✓ Allt fler företag ansluter sig till Global Forest Trade Network och stora delar av de exporterande företagen är idag medlemmar.
- ✓ WWF utvecklat kontrollmekanismer för spårbarhet av trävaror och ingått ett avtal med kommunen Santa Cruze om att inte handla med olagligt producerade trävaror.
- ✓ Projektet arbetar nu också med tre ursprungsbefolkningsgrupper för att utveckla ett ansvarsfullt skogsbruk.
- ✓ Arbetet i nordöstra Bolivia i anslutning till Itenez-reservatet har rönt stora framgångar.
- ✓ Majoriteten av befolkningen är mycket positiv till såväl parkmyndigheten som WWF och WWFs samarbetsorganisationer.
- ✓ WWF har fått lokala frivilligorganisationer att etablera sig i området och fått politiker att tillskjuta resurser.

Arctic

3 850 tkr

Arktis har kommit i fokus eftersom klimatförändringarna på jorden visas mest tydligt i norr. En viktig del i WWFs projekt är arbetet med isbjörn i nordöstra Ryssland.

Resultat under 2008

- ✓ Isbjörnspatrullerna som är modell för liknande patruller i både norra Ryssland, Grönland och Kanada.
- ✓ Det finns nu fem isbjörnspatruller och en valrosspatrull längs den ryska arktiska kusten.
- ✓ Två nya reservat är på gång att bildas för isbjörnshonor och deras ungar.
- ✓ Valrossarna har återvänt till Cape Schmidt i Tjukotka-provinsen och bildat en av världens största valrosskolonier som nu är skyddad.
- ✓ Den illegala jakten på isbjörn har uppskattningsvis minskat med nästan 40 % i nordöstra Ryssland.
- ✓ Urinvånare i Alaska och Grönland vill starta isbjörnspatruller
- ✓ Arbetet med att få fram ett nytt internationellt ramverk för förvaltningen av Arktis resurser har tagit fart och flera besök har gjorts på departement och uppvaktningar har skett hos olika politiker
- ✓ Mediamässigt har projektet lyckats bra med bl.a. isbjörnspresentation på Naturhistoriska Riksmuseet, 20 föredrag, otaliga tidningsartiklar och några TV-framträdanden i riksmidia.

TRAFFIC – Arthandel

1 150 tkr

Världsnaturfonden har under många år stött programmet mot illegal arthandel TRAFFIC:s arbete.

Resultat under 2008:

- ✓ *The International Standard for Sustainable Wild Collection of Medical and Aromatic Plants* (ISSC-MAP) undertecknades i oktober 2008 och kommer att bli det nya regelverket för hur hanteringen av medicinalväxter skall gå till i framtiden.
- ✓ Kartläggningen och analysen av handeln med vilda djur och växter i Sydostasien visar att den främsta anledningen till nedgången av arter i Sydostasien är överexploatering – på grund av en ökad rikedom bland medborgare i de sydostasiatiska länderna.
- ✓ En kontroversiell nyhet är de auktioner på elfenben som hölls i södra Afrika i slutet på året. Det är stora mängder elfenben som insamlats vid legal jakt och från naturligt döda elefanter i Sydafrika, Namibia, Botswana och Zimbabwe.
- ✓ Tack vare bra naturvårdsarbete i just södra Afrika kan nu Afrikansk elefant flyttas ner på IUCNs hotlista från kategorin sårbar till missgynnad.

Global Freshwater

3 100 tkr

Under denna rubrik ryms policyprojekt om sötvatten samt två projekt om vattenvård i Pakistan och Indien med floddelfiner som symbol.

Policyprojekten handlar om vattenarkitektur, vattenfotavtryck, vatten och sanitet för fattiga, samt en utvärdering av sötvattenshantering i Östafrika. Med vattenarkitektur menas i detta sammanhang de globala koncept och regelverk som bidrar till hur vattenhanteringen i dag praktiskt genomförs, vilket inkluderar ämnen så som rättvisfördelning, hållbarhet, suveränitet och mellanstatligt samarbete.

Global Forest

4 030 tkr

WWF påverkar företag kring frågor som kopplar till ansvarsfullt skogsbruk och virkeshandel inom ramen för det globala WWF initiativet *Global Forest & Trade Network* (GFTN). GFTN utgörs av nationella företagsnätverk i 25 länder med totalt 350 medlemmar. De nationella nätverken utgörs dels av nätverk i konsumentländer för skogsprodukter och dels i producentländer i Syd. Alla medlemmar måste följa det regelverk som är utvecklat inom GFTN och som innebär stegvisa förbättringar när det gäller spårbarhet och ursprung av inköpt skogsråvara. Målet är att handeln med skogsprodukter i allt större grad skall inkludera produkter som har sitt ursprung i ett ansvarsfullt och trovärdigt certifierat skogsbruk.

Global policy

6 350 tkr

Under rubriken Global policy ryms åtta av Sida finansierade projekt för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Projekten har policyfokus på ämnen som kapacitetsutveckling, produktions- och konsumtionsmönster, samt miljömedvetenhet. Den bärande idén är att utveckla fallstudier som genererar sådana resultat som kan användas som modeller och kommuniceras till andra. Fäldelen av projekten innehåller aktiviteter som reducerar fattigdom och argumenterar för skydd av biologisk mångfald, ekologiska tjänster och effektiva sociala system. Konkret har projekten behandlat bl a certifieringssystem för palmolja och fisk och skaldjur, miljöutbildning i det tigerrika området Sunderbans i östra Indien, betalning för ekosystemtjänster och arbete med konventionen för biologisk mångfald.

KLIMATPROGRAMMET**17 323 tkr**

Beloppen nedan inkluderar fördelade projektledningskostnader.

Klimatpolitik – New Global Deal**8 500 tkr**

EUs roll i att få till ett globalt klimatavtal i Köpenhamn december 2009 har bedömts som helt central av WWF-nätverket. WWF har lyckats påverka EU parlamentet genom massiv lobbying på EUs viktigaste parlamentariker. Ett relativt ambitiöst förslag för EU:s klimat- och energipaket har tagits fram. Mycket tack vare proaktiva svenska parlamentariker. WWF tog även fram en rapport som visade på de tekniska och ekonomiska möjligheterna för EU att öka ambitionen till att göra minst 30% inhemska utsläppsminskningar till 2020. Tyvärr kan vi dock konstatera att parlamentets förslag inte antogs av Ministerrådet senare under hösten. Världsnaturfonden WWF var även med i att ge ett formellt inspel på globala teknikhandlingsprogram inom ramen för FNs klimatkonvention för att bemöta G77 och Kinas krav samtidigt som vi försöker möta EU:s synpunkter på tekniksamarbete i de globala klimatförhandlingarna. WWF har under 2008 ett globalt operativt klimatteam inom Global Deal NI med en gemensam agenda och där resurser nu på allvar har tillförts till tidigare underfinansierade nyckelregioner som Kina och Indien mycket tack vare initiativ från Världsnaturfonden WWF.

Hållbara energilösningar**8 823 tkr**

Världsnaturfonden WWF har bidragit till att få 50 globala IT-företag och branschorganisationer att starta en agenda inom World Economic Forum för IT sektorns globala bidrag till att leverera en lågfossil framtid genom aktiviteter i andra sektorer. Under året har ett samarbete med IT-företaget HP inletts med syfte att utveckla en klimatstrategi som fokuserar på hur vi löser klimatproblemen. I en global rapport har vi tagit fram en karta över tio olika typer av IT-lösningar som kan minska koldioxidutsläppen med 1 miljard ton, dvs 15 gånger mer än Sverige släpper ut, och vad som krävs för att få detta att hända.

Tillsammans med bl a HP har även lanserats en utbildningsturné och tävling för MBA studenter i Europa, Afrika och Mellanöstern för att komma upp med faktiska, genomförbara lösningar på klimatfrågan.

Ambitionsnivån har höjts i samarbetet med IKEA på klimatsidan. Utvecklingsprojekt är nu igångsatta i Polen, Kina, Sverige, Storbritannien och USA.

WWF har fortsatt sitt globala klimatarbete med Tetra Pak inom ramen för ett så kallat Climate Savers avtal som förnyades under 2008 och där Tetra Pak förbinder sig till att göra faktiska utsläppsminskningar. Världsnaturfonden WWF anordnade under året en utbildning för hela det globala WWF nätverket i Climate Savers arbetet.

Ett särskilt globalt initiativ för att arbeta med företag och hållbara energilösningar i Kina och Indien genomförs. Under året släpptes rapporten *Indian companies with solutions that the world needs* tillsammans med Confederation of Indian Industries, dvs motsvarande Svenskt Näringsliv i Indien, som visar hur innovativa indiska företag kan bidra till lösningar på de globala klimatproblemen. Vi stöttar även framväxandet av Carbon Disclosure Project i Indien där världens största investerare ställer krav på de stora företagen att agera för klimatfrågan. Världsnaturfonden WWF har även bidragit till att WWF Indien har slutit ett avtal med Wipro. Världsnaturfonden WWF har även stöttat framväxandet av ett globalt initiativ för Kinas roll i att vända den ohållbara globala utvecklingen till att bli mer hållbar genom att fokusera på att minska Kinas eget ekologiska fotavtryck men även Kinas roll i att investera mer hållbart i resursuttagningen från fattigare länder och även Kinas roll i att förse rikare länder med

hållbara energilösningar. Kinas första rapport avseende Kinas ekologiska fotavtryck släpptes under året. Ett samarbete med Baoding, *Green electric valley of China*, har inletts vilket är en pilotregion i Kina för att massproducera förnybara och effektiva ellösningar. En gemensam studie mellan WWF och Kinas National Development Reform Commission görs för att ge inspel till den tolfte femårsplanen 2011-2015.

Förutsättningarna för svenska företag att på sikt bidra till klimatarbetet har ökat dramatiskt i och med att regeringen under hösten lämnade en budget för 2009-2011 där satsningen på kommersialisering, utveckling och export av miljöteknik ökat markant. Regeringen lanserade även en ny forskningsproposition som bl.a. tar utgångspunkt i de stora globala klimat- och energiutmaningarna. Världsnaturfonden WWFs bidrag var att lansera en annonskampanj i svensk press för att uppmärksamma att svenska innovatörer på universitet och i småföretag som sitter på lösningarna till klimatproblemet inte får tillräckligt stor uppmärksamhet av regering, investerare och storföretag. Rapporten "12 klimatentreprenörer" togs fram med stöd av Världsnaturfonden WWF genom GlobalFOCUS och websidan Climate Solver www.climatesolver.org. En studie har genomförts för nordens största företag samt EU parlamentariker för deras framtida resandemönster och vilja att ta till sig modern mötesteknik på distans och därmed på ett smart sätt minska växthusgasutsläppen.

INFORMATIONS- OCH UTBILDNINGSVERKSAMHETEN   63,8 mkr

Kommunikationsavdelningens arbete under 2008 syftade till att stärka kännedomen om de resultat som Världsnaturfonden WWFs naturvårdsarbete levererar och lyfta WWFs påverkansarbete på den svenska marknaden. Uppdraget är också att genomföra ett internationellt och nationellt utbildningsarbete som ökar utvalda målgruppers förmåga att agera för en hållbar utveckling.

INFORMATIONS- och OPINIONSVERKSAMHET   53 675 tkr

Varumärket

Under året uppnådde vi en stabil kännedom om WWF bland målgruppen 20-45 år.

Tre opinionsbildningskampanjer

Under året genomfördes tre opinionsbildande kampanjer; Klimat, Östersjön, Tropisk naturvård.

Klimatkampanjen "Klimatproblemet är redan löst" medförde stor uppmärksamhet bland beslutsfattare inom politik och näringsliv. Vi lanserade en rapport och arrangerade ett välbesökt seminarium om 12 svenska innovatörer och deras lösningar på klimatproblemet. Deras lösningar presenterades på webbplatsen Climate Solver. Kampanjen som också innehöll en reklamfilm var den mest uppmärksammade under året, vilket visar att TV i kombination med annonsering och PR ger bra effekt. Andra resultat är att vår kampanj i kombination med lobbyarbete har resulterat i att den svenska regeringen nu har infört en fond för innovatörer. Ett annat mycket bra resultat är att många av de 12 innovatörer som lanserades har fått ett bra fortsatt stöd för att ta sina innovationer till en större marknad. Kännedomen om WWF ökade under kampanjperioden med 15% och lade grunden till den stabila kännedomsnivå som WWF låg på under hela 2008.

Minplanet.se är ett verktyg för konceptet ”Klimatsmart” som Världsnaturfonden WWF har utvecklat tillsammans med TV4 för att arbeta med ekologiskt fotavtryck, och vars syfte är att koppla livsstilsfrågor till klimatpåverkan. Med hjälp av en kalkylator får man reda på hur stort fotavtryck man har och därefter information om hur man kan minska avtrycket genom förändrat beteende. En viktig del av detta arbete är att påvisa hur befintliga ohållbara samhällsstrukturer gör det svårare för enskilda medborgare att leva ett klimatsmart liv. På detta sätt ökar Världsnaturfonden WWF allmänhetens kunskap och engagemang i lösningar på klimatproblemet, samtidigt som man lägger största bördan på politiker och inte på den enskilde individen.

Världen släckte lamporna under en timme en lördagskväll i slutet av mars vid ”Earth Hour” för att sända en signal till världens beslutsfattare att ta klimatfrågan på fullaste allvar och att WWF står bakom de som driver på förändring.

Östersjökampanjen startade 2008 med en mindre kampanj som riktade sig till kryssningsfartygen för att de skulle sluta släppa ut avfallsvatten i Östersjön. Kampanjen fick ett bra genomslag i media och en klar majoritet av kryssningsfartygen skrev på ett upprop. Under sommaren genomförde vi en bredare påverkanskampanj om övergödningen av Östersjön. Kampanjen avrundades med en rapport där vi rankade vilka länder som under de senaste fem åren hade genomfört flest beslutade aktiviteter för att förbättra miljön i Östersjön. Denna rapport fick ett mycket bra genomslag i media. Kampanjen i kombination med vårt Östersjöseminarium och lobbyarbete har nu gjort att vi har fått lösningen på problemen inskrivna i EUs nya östersjöstrategi.

Som en del av kampanjen premiärlanserades även en ”östersjövimpel” i form av ett rockmärke och en båtvimpel. Östersjövimpeln är en symbol för att visa att man värnar Östersjöns miljö och att man själv är beredd att dra sitt strå till stacken. Även Briggen Tre Kronor seglade med östersjövimpeln hissad under sommaren under sina besök i en rad östersjöhamnar och genom ett samarbete med KSSS seglade samtliga 274 tävlande båtar i Gotland Runt utrustade med östersjövimplarna.

Tropikkampanjens tema under 2008 handlade om ”Biodrivmedel –hot eller hopp för Östafrika?” Kampanjen startade med ett välbesökt pressmöte där vi lanserade en rapport om biodrivmedlets möjligheter och hot för Östafrika. En SIFO-undersökning visade att 86 procent vill att biodrivmedel ska vara ansvarsfullt producerat och ta hänsyn till både miljö och människor. 77 procent tror dock att så inte är fallet idag. Man vill också veta var och hur biobränslet tagits fram. 71 procent anser att bensinbolagen, regeringen och EU har det största ansvaret. Under kampanjen framfördes detta budskap till politiker och bensinbolag. Resultatet är att WWF nu har fått stöd från både politiker, företag och privatpersoner som vill förbättra drivmedelsproduktionen. Bland annat har Rymdbolaget stöttat med en zoonering av känsliga markområden i Afrika, vilket är ett viktigt steg för att kunna bedriva ett konstruktivt arbete när etanolplantager ska anläggas.

WWF EKO

Medlemstidningen WWF EKO kommer ut en gång i kvartalet. Upplagan är idag 78 000 exemplar. Artiklarna skildrar i ord och bild händelser och fenomen i naturen samt framhäver WWFs unika sätt att arbeta världen över.

Pandaklubben

Satsningen på att öka antalet Pandaklubbare fortsatte under året. De genomförda insatserna var dock för små för att ge tillräckligt bra resultat och vi kommer under 2009 att genomföra större externa kampanjer med samarbetspartners för att nå effekt.

wwf.se

Under 2008 gjordes hemsidan om. En undersökning visar att besökarna nu är än mer nöjda med den information som finns på hemsidan. Under året varierade antalet besökare på hemsidan mellan 100 000 till 280 000 besökare per månad, vilket är en ökning mot föregående år.

Press

Under året ökade antalet inslag i media med goda 15 % på årsbasis. En övervägande andel av inslagen i TV, Radio och tidningar var positiva. Kansliets talespersoner har genomgått en medieträning under 2008.

UTBILDNING

10 123 tkr

Policy och goda modeller

I syfte att öka lärande för hållbar utveckling gjordes uppvaktningar på utbildningsdepartementet, en konferens arrangerades som samlade en rad olika aktörsgrepp och debattartiklar publicerades. De 10 modellskolornas arbete fortskrider under handledares processhjälp och fortbildningar av personal. Genom filmproduktioner, utveckling av hemsidan samt nyhetsbrev har arbetet på skolorna dokumenterats och fått spridning. Massmedia har uppmärksammat modellskolorna genom artiklar i bl a Lärarnas tidning. 10 000 lärare och kontaktpersoner prenumererar på Världsnaturfonden WWFs digitala utbildningsbrev.

Naturvaktarna

Naturvaktarna har fortbildat 2 100 lärare och lärarstudenter främst i Västra Götaland, Dalarna och Västerbotten. Naturvaktarnas hemsida www.wwf.se/naturvaktarna som har utvecklats med nytt material och funktioner räknar 5 000 unika besökare i månaden. Totalt har 22 000 beställningar gjorts eller laddats ner.

I samarbete med IKEA drogs "Stora värmeljuskakten" igång och 45 000 elever från 1 900 skolklasser deltar och hittills har 11 miljoner värmeljuslampor samlats in.

One Planet Living: Utmaningar och lösningar för hållbar utveckling

För att öka lärandet för hållbar utveckling på högskolenivå har en inspirationskrift för högskolelärare lanserats och fått spridning. En pilotversion av en multimediapresentation om utmaningar och lösningar för hållbar utveckling har tagits fram och testats på olika studentgrupper. Nätverk och instiftargrupp har bildats kring Världsnaturfonden WWFs initiativ till en hemsida för lärande av hållbar utveckling på högskolenivå. Cirka 1 300 studenter har utbildats om ekologiska fotavtryck. Världsnaturfonden WWF har medverkat genom planering och med föredrag på nationella konferenser kring hållbar utveckling på högskolenivå i Uppsala, Västerås, Visby och Malmö.

Under året har cirka 1 800 lärare fortbildats i att använda ekologiska fotavtryck. Ett nytt läromedelspaket, *Fotavtryck på hållbar väg* (lärarhandledning, elevblad, kalkylator för

beräkning av skolors och elevers koldioxidutsläpp), har färdigställts och marknadsförts. Fotavtrycksutbildning för lärare, inspirationsbesök för cirka 3 000 elever samt, efter skolornas arbete kring hållbar utveckling, därpå följande rådslag har genomförts på Universeum i Göteborg. En avsiktsförklaring om samarbete kring bland annat fotavtrycksfortbildning för pedagoger och rådslag har förankrats hos Malmö stad. Över 4 000 fotavtryckstidningar har beställts för användning i undervisning.

P-STOP

P-STOP med målet att få bort fosfater i tvättmedel är lärande kopplat till hushållens vattenanvändning och ekosystemen under ytan. Under förra läsåret testades P-STOP i Polen där cirka 500 lärare fortbildades och cirka 5 000 elever arbetade med lokala projekt. Via utställningar, dörrknackning etc hade eleverna direktkontakt med cirka 5 700 vuxna. Via media nåddes uppskattningsvis 350 000 personer.

Education for Change

I ett samarbete mellan åtta organisationer och fem universitet har en modell för fortbildning av lärare testats och en kurs för lärarstudenter samt en handbok tagits fram. Material finns tillgängligt på åtta språk. I Sverige kommer Education for Change att användas av bland annat naturskolor för fortbildning av lärare. Spridning till högskolor och universitet sker främst via Baltic University där Education for Change nu ingår i kursutbudet.

Education for Sustainable Development (ESD) for Heart of Borneo

Ett nytt utbildningsprogram drog i gång för nätverksinitiativet Heart of Borneo. I tre utvalda distrikt har en initieringsfas genomförts för att identifiera skolor, lärare, myndigheter, NGOs med flera, samt förankra och utveckla programmet. Utbildning av ett nätverk av fortbildare har genomförts för att de, i sin tur, ska vara rustade att fortbilda pilotskolor, byar och genomföra utåtriktade aktiviteter.

Lake Victoria Catchment Environmental Education Programme

I Östafrika har utbildningsprogrammet LVCEEP gått in i fas II med stöd från Sida. Programmet har resulterat i att hela skolor har förvandlats, lärare tar med ESD (se ovan) i planer och metoder. Resultatet är att elevers kunskap och engagemang har ökat, byar praktiserar nya, mer hållbara metoder för jordbruk, energi, försörjning och programmet får spridning till andra byar och skolor. Under 2008 bildades ett core training team som blev fortbildat för att öka programmets spridning. I nya och nuvarande programområden genomfördes sk baselines så att man har data för uppföljning och utvärdering.

FINANSIERINGEN

VERKSAMHETSINTÄKTER

221,3 mkr (200,2)

Stiftelsens totala verksamhetsintäkter uppgick till 221,3 mkr (200,2).

Av detta utgjorde Insamlade medel (från allmänheten, företag och externa stiftelser) 172,5 mkr (157,6) och Erhållna bidrag (från myndigheter och WWFs network) 48,8 mkr (42,6)

Insamlat från allmänheten 152,4 mkr

Insamlat från allmänheten avser följande:

WWF Vänner, fadderskap, gåvor och insamlingskampanjer 73,9 mkr (63,1)

Intäkter från stödjande medlemskap i WWF Vänner uppgick till 19,9 mkr. Antalet WWF Vänner, cirka 67 000, är oförändrat från 2007. 24 000 exemplar av Årets Pandabok 2008, Örnarnas rike, erbjöds till WWF Vänner, vilket var en ökning med cirka tio tusen böcker från föregående år.

Den fortsatta satsningen på att värva faddrar har även i år varit framgångsrik inom de sex koncepten Pandafadder, Djungelfadder, Späckhuggarfadder, Tigerfadder, Isbjörnsfadder samt Östersjöfadder. Faddermedlen inflyter genom månatliga autogirobidrag, vilket bidrar till en långsiktigt kostnadseffektiv form för insamling. Antalet faddrar har på ett år ökat från 23 700 till 30 000. Merparten av faddrarna har rekryterats via webben.

Totala antalet supportrar uppgår oförändrat till 178 000 personer.

Spontana gåvor 18,1 mkr (17,6)

I testamentsmedel inflöt 14,8 mkr. I minnesgåvor och kondoleanser inflöt 1,2 mkr och övriga spontana gåvor inbringade 2,1 mkr.

Externt initierade gåvor 60,4 mkr (57,7)

Det numera väletablerade rikslotteriet Postkodlotteriet lanserades hösten 2005 i TV4-programmet Postkodmiljonären. Världsnaturfonden WWF mottog som en av fyra grundarorganisationer 2008 hela 50,2 mkr, vilket är den maximala utdelningen per förmånstagare. Postkodlotteriet är Världsnaturfonden WWFs största enskilda inkomstkälla.

Allmänhetens gåvor via Skandia Världsnaturfonden, där varje sparare vid årets slut avsätter 2 % av sitt kapital till Världsnaturfonden WWF, nådde 4,9 mkr (8,2).

För tjugofemte året i rad genomfördes Pandaförsäljning ABs (tidigare VänerMedia) julförsäljning, varvid kunderna bidrar med ett i varans pris visst angivet belopp till Världsnaturfonden WWF. Tusentals ungdomar deltog i försäljningsarbetet som inbringade 5,2 mkr (5,0)

Insamlat från företag 19,4 mkr (18,0)

Större belopp har mottagits från Swedbank genom Världsnaturkorten Maestro och Mastercard samt en kampanj för laddning av mobiltelefonkort, från SEB genom Östersjöfonden WWF och genom SEB Etisk Globalfond. Naturbetesprojektet finansieras genom samarbete med ICA, Stena Metall stödjer utbildningsprojektet Naturvaktarna: Sveaskog bidrog till finansiering av 3 skogsprojekt och genom samarbete med Tetrapak finansierades två klimatprojekt.

Bland övriga företag som under året gett värdefulla stöd kan nämnas: Bertmarks förlag, Bokningsbolaget, Magtoys, Stockholms Hamnar och Strömma.

Ett flerårigt samarbetsavtal startade 2002 mellan WWF International och möbelföretaget IKEA gällande uthålligt skogsbruk. WWF Sverige har en koordineringsfunktion för dessa medel. Fram till och med september 2008 resultatfördes dessa medel hos WWF International. Under hösten 2008 påbörjades en ny treårig avtalsperiod med IKEA varvid ett nytt 3-årsavtal tecknades, gällande från och med oktober 2008, mellan IKEA och det av Världsnaturfonden WWF helägda bolaget Världsnaturfondens AB (VfAB). Se även nedan under rubriken "KONCERNEN".

Insamlat från externa stiftelser 0,8 mkr (1,3)

Från externa stiftelser och organisationer har för sökta projekt erhållits 0,8 mkr.

Offentliga bidrag 43,4 mkr (36,8)

Från Forum Syd har till regnskogsprojekt bidrag erhållits med 13,9 mkr . För det tredje året av ett 3 årigt ramavtal med Sida resultatfördes 14,5 mkr. Från Sida har även erhållits informationsbidrag på 4,2 mkr, för utbildningsprojektet vid Victoriasjön 4,2 mkr, 2,3 mkr från Sida Inec samt 1,0 mkr för andra projekt.

Till nationella projekt har erhållits 1,2 mkr från EU, 0,8 mkr från Naturvårdsverket och 1,3 mkr från övriga offentliga källor.

Anknutna stiftelser & WWF organisationer i andra länder 5,3 mkr (5,7)

Från de anknutna stiftelserna har överförts 1,6 mkr för finansiering av naturvårdsprojekten i enlighet med respektive stiftelses ändamål.

Från WWF Network (WWF familjen) har överförts 3,7 mkr för finansiering dels av satsningen för Östersjön, Baltic Programme, dels för ett globalt skogspolicyprojekt, båda baserade hos WWF Sverige.

KAPITALFÖRVALTNINGEN

Tiden från det att Stiftelsen erhållit gåvor och bidrag till att medlen utbetalas till naturvårdsändamål, ger möjlighet till förräntning av detta kapital. Stiftelsen har dessutom under årens lopp fonderat medel i avsikt att därigenom kunna ge trygghet och trovärdighet i de åtaganden som stiftelsen engagerat sig i. Säkerhet och etik styr kapitalförvaltningen.

Anknutna stiftelser

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF är ansvarig förvaltare av ett antal s.k. anknutna stiftelser, vars avkastning överförs som projektbundna bidrag till WWFs naturvårdsverksamhet efter avsättning till kapital och viss administration. Stiftelserna är självständiga juridiska personer som inte ingår i Stiftelsen Världsnaturfonden WWFs balansräkning. De anknutna stiftelserna per 2008 12 31 är:

Stiftelsen Florafonden
Stiftelsen Väktarfonden & Nils Dahlbecks minne
Stiftelsen Skogsfonden STORA - WWF
Stiftelsen Sirie Warenborgsfonden
Stiftelsen Makarna Forssbergs minnesfond
Stiftelsen Fonden för Världsnaturfondens Carl Mannerfelt pris
Stiftelsen Elisabeth Jihdes minnesfond
Stiftelsen Skärvårdsfonden WWF
Stiftelsen Levande Skärgårdshav WWF
Stiftelsen Mildred von Platens fond mot illegal jakt på rovdjur i Sverige
Stiftelsen Björn Bergströms och Laila Johanssons stipendiefond för naturvård

FÖRMÖGENHET

Marknadsvärdet av stiftelsens förmögenhet 2008-12-31 var 198 944 tkr (243 929) enligt nedan:

	<u>2008-12-31</u>	<u>2007-12-31</u>
Eget kapital till bokfört värde	195 492	200 257
Skillnad mellan bokfört värde och marknads- värde på värdepapper	<u>3 452</u>	<u>43 672</u>
Eget kapital till marknadsvärde	198 944	243 929

KONCERNEN

Koncernen består av Stiftelsen Världsnaturfonden WWF (org nr 802005-9823) och Världsnaturfondens AB (org nr 556237-4925)

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF äger 100 % av aktierna i Världsnaturfondens AB, VfAB. Bolaget skall bedriva konsultverksamhet samt försäljning av varor och tjänster med inriktning på miljö- och naturvård i enlighet med Världsnaturfonden WWFs övergripande mål.

VfAB har under året fokuserat på två verksamheter

- * samarbetstjänster mot utvalda företag och
- * förvaltning av konceptet Vänföretag

Verksamheten ska ha full kostnadstäckning och om möjligt generera ett överskott. Det är dock i första hand miljövinster som är VfABs övergripande mål. I VfAB gäller alla policier och rutiner som gäller i stiftelsen Världsnaturfonden WWF.

Under hösten 2008 påbörjades en ny treårig avtalsperiod med IKEA varvid avtalet tecknades mellan IKEA och Världsnaturfondens AB. I samband därmed övergick några av de stiftelseanställda medarbetarna till att bli anställda i Världsnaturfondens AB.

Bolagets styrelseordförande är Lasse Gustavsson och som VD tillträdde Staffan Söderberg efter Johan Landberg, som avgick med pension 1 oktober 2008.

Bolagets nettoomsättning var 9 805 tkr (1 014) och nettoresultatet uppgick till 485 tkr (376).

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	Koncernen		Stiftelsen	
		2008	2007	2008	2007
Verksamhetsintäkter					
Insamlat från allmänheten	1	152 386	138 353	152 386	138 353
Insamlat från företag		19 358	17 983	19 358	17 983
Insamlat från externa stiftelser		772	1 283	772	1 283
Offentliga bidrag		43 393	36 826	43 393	36 826
Bidrag från anknutna stiftelser o WWF i andra länder		5 348	5 742	5 348	5 742
Övriga intäkter	2	9 805	1 014		
S:a verksamhetsintäkter		231 062	201 201	221 257	200 187
Ändamålskostnader					
Naturvårdsverksamhet		-153 344	-102 515	-144 481	-101 991
Informations-och utbildningsverksamhet		-63 798	-46 204	-63 798	-46 204
S:a ändamålskostnader	3	-217 142	-148 719	-208 279	-148 195
Insamlingskostnader	3	-16 221	-13 752	-16 221	-13 752
Administrationskostnader	3	-13 444	-10 898	-13 333	-10 900
Verksamhetsresultat		-15 745	27 832	-16 576	27 340
Resultat från finansiella poster					
Resultat från övriga värdepapper	4	9 610	6 468	9 610	6 468
Övriga ränteintäkter o liknande res.poster		2 362	1 250	2 289	1 219
Förvaltningskostnader		-88	-163	-88	-163
S:a res. från finansiella poster		11 884	7 555	11 811	7 524
Resultat efter finansiella poster		-3 861	35 387	-4 765	34 864
Skatt på årets resultat		-191	-147		
Uppskjuten skatt		-60			
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		81 937	52 077	81 937	52 077
Reservering av ändamålsbestämda medel		-80 678	-77 771	-80 678	-77 771
Årets resultat		-2 853	9 546	-3 506	9 170

BALANSRÄKNING

(tkr)

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

	Not	Koncernen		Stiftelsen	
		2008 12 31	2007 12 31	2008 12 31	2007 12 31
Byggnader och mark	5	854	652	854	652
Förbättringskostnader på annans fastighet	6	2 064	1 085	2 064	1 085
Maskiner och inventarier	7	<u>1 707</u>	<u>656</u>	<u>1 662</u>	<u>656</u>
		4 625	2 393	4 580	2 393

Finansiella anläggningstillgångar

Aktier i dotterbolag	8			180	180
Långfristiga värdepappersinnehav	9	<u>136 521</u>	<u>177 127</u>	<u>136 521</u>	<u>177 127</u>
		136 521	177 127	136 701	177 307

Summa anläggningstillgångar

141 146 179 520 141 281 179 700

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar		2 462	1 153	2 368	932
Övriga fordringar		2 097	3 181	1 875	3 012
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	10	<u>47 013</u>	<u>51 602</u>	<u>47 012</u>	<u>51 602</u>
		51 572	55 936	51 255	55 546

Kassa och bank

88 153 46 621 83 276 45 230

Summa omsättningstillgångar

139 725 102 557 134 531 100 776

Summa tillgångar

280 871 282 077 275 812 280 476

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Bundna reserver		204	36		
-----------------	--	-----	----	--	--

Fritt eget kapital

Fond för 1001		1 632	1 632	1 632	1 632
Ändamålsbestämda medel - ännu ej anslagna		78 555	79 814	78 555	79 814
Balanserat kapital		120 040	110 662	118 811	109 641
Årets resultat		<u>-2 853</u>	<u>9 546</u>	<u>-3 506</u>	<u>9 170</u>
		197 374	201 654	195 492	200 257

Summa eget kapital

197 578 201 690 195 492 200 257

Avsättningar

Avsättningar för uppskjuten skatt		60			
Övriga avsättningar	12	<u>7 865</u>	<u>3 156</u>	<u>7 865</u>	<u>3 156</u>
		7 925	3 156	7 865	3 156

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder		15 749	23 273	15 570	23 273
Skuld till dotterbolag				17	35
Övriga kortfristiga skulder		15 379	27 640	12 869	27 447
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	<u>44 240</u>	<u>26 318</u>	<u>43 999</u>	<u>26 308</u>
		75 368	77 231	72 455	77 063

Summa skulder

83 293 80 387 80 320 80 219

Summa eget kapital & skulder

280 871 282 077 275 812 280 476

STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARFÖRBINDELSER

Ställda panter	Inga	Inga	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga	Inga	Inga

Handwritten signature

KASSAFLÖDESANALYS

(tkr) Avser Stiftelsen

	2008	2007
Den löpande verksamheten		
Resultat före dispositioner	-4 765	34 864
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	3 514	-932
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	-1 251	33 932
Förändring av rörelsefordringar	4 089	-24 809
Förändring av rörelseskulder	-4 608	24 308
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-1 770	33 431
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-2 785	-649
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	67	100
Placering i finansiella anläggningstillgångar	-361 410	-281 766
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar	403 944	248 944
Kassaflöde från investeringsverksamheten	39 816	-33 371
Årets kassaflöde	38 046	60
Likvida medel vid årets början	45 230	45 170
Årets kassaflöde	38 046	60
Likvida medel vid årets slut	83 276	45 230

Tilläggsupplysningar

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet

	2008	2007
Avskrivningar	733	489
Realisationres. vid försälj. av anläggningstillgångar	-1 928	-1 868
Skillnad på Avsättningar	4 709	447
Totalt justering för poster som inte ingår i kassaflödet	3 514	-932

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp anges i tkr om inget annat avses.

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd samt med vägledning av FRII:s årsredovisningsmall.

Anknutna stiftelser

Världsnaturfonden förvaltar elva s.k anknutna stiftelser som bildats genom donationer. Stiftelsernas avkastning efter kapitalisering anslås till naturvårdsprojekt. Dessa skall enligt stadgarna bedrivas i Världsnaturfondens regi. Från de anknutna stiftelserna överförda anslag och administrativa bidrag redovisas under verksamhetsintäkter som "Bidrag från anknutna stiftelser".

Värderingsprinciper

Fordringar har tagits upp till belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde respektive nominellt värde om ej annat anges i not.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen, som omfattar stiftelsen Världsnaturfonden WWF och det helägda dotterbolaget Världsnaturfondens AB, är upprättad enligt förvärvsmetoden.

I de fall koncernens belopp överensstämmer med Stiftelsens är det Stiftelsens som redovisas.

Värdering av värdepapper

Aktier och andelar värderas till anskaffningsvärden. Nedskrivning görs om det verkliga värdet för innehavet minskat och om denna värdenedgång bedöms vara varaktig.

Obligationer förvärvade i syfte att innehas till inlösenstidpunkt värderas vid förvärvet till anskaffningsvärde. Skillnaden mellan anskaffningsvärde och inlösenvärde periodiseras så att den effektiva räntan vid förvärvet är konstant över innehavstiden. Övriga värdepapper värderas enligt lägsta värdets princip.

Vid värderingen används den s.k portföljmetoden, vilket innebär att den totala aktieportföljen värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen.

Intäktsredovisning

Huvudprincipen är att intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs när gåvan sakrättsligt är genomförd. Detta innebär att gåvor från i första hand privatpersoner normalt redovisas enligt kontantprincipen. Insamlade medel från företag och organisationer m.m redovisas efter bokföringsmässiga principer, vilket innebär att intäkterna redovisas det år de avser. Avtalade men ännu inte erhållna bidrag per bokslutsdagen intäktsförs efter en försiktig värdering i bokslutet.

Gåvor som utgörs av annan tillgång än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället.

I de fall erhållna medel som mottagits med förbehåll att de skall gå till specifikt projekt, inte hunnit förbrukats vid bokslutsdagen, redovisas dessa som förutbetalda intäkter under kortfristiga skulder i balansräkningen. Återföring sker då medlen utnyttjas, varvid dessa tas upp som verksamhetsintäkter.

Kostnaden för projektledning

I naturvårdsverksamheten ingår bl a kostnaden för projektledning, vilken bedrivs av anställd personal.

Avskrivningar

Avskrivningar på anläggningstillgångarna baseras på beräknade ekonomiska livslängder. Följande avstämningstider har tillämpats:

Förbättringskostnader på annans fastighet	10 år
Inventarier och bilar	5 år
Datorutrustning	3 år

Eget kapital

Alltsedan stiftelsens bildande har en strävan varit att fullfölja finansieringen av stiftelsens projekt och åtaganden. Naturvårdsverksamhet är långsiktig och projekten är i praktiken ofta mångåriga, vilket finansiellt säkras genom det egna kapitalet. Genom denna försiktighetsprincip utgör det egna kapitalet en förhållandevis stor del av det totala kapitalet, motsvarande ett års verksamhetskostnader.

Not 1 Insamlat från allmänheten

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
WWF Vänner, fadderskap & supporters	54 560	45 591
Insamlingskampanjer	19 369	17 474
Spontana gåvor a	18 063	17 601
Externt initierade gåvor b	60 394	57 687
Summa Insamlat från allmänheten	152 386	138 353

a I spontana gåvor ingår främst testamentsmedel som under året inflöt med 15,0 mkr (13,4).

b I beloppet ingår främst allmänhetens gåvor via Skandia Världsnaturfonden 4,9 mkr (8,2) och via Pandaförsäljningen AB med 5,2 mkr (5,0). Från det under 2006 nystartade Postkodlotteriet, har lottköparna bidragit med hela 50,2 mkr (42,6) till Världsnaturfonden WWF.

Not 2 Övriga intäkter

Avser företagsfinansiering av naturvårdsverksamhet i Världsnaturfondens AB.

Not 3 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

I ändamålskostnader samt i insamlings- och administrationskostnader ingår lönekostnader.

Medelantalet anställda

	2008		2007	
	Antal anställda	Varav män	Antal anställda	Varav Män
Moderstiftelsen	61	22	59	23
Dotterbolag	<u>1,2</u>	<u>0,1</u>	-	-
Totalt koncernen	62,2	22,1	59	23

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Till styrelseledamöter utgår inga arvoden

	2008		2007	
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostn.)	Löner och andra ersättningar	Sociala Kostnader (varav pensionskostn.)
Moderstiftelsen	27 378	15 011 (5 970)	24 149	13 132 (5 302)
Dotterbolag	<u>437</u>	<u>166</u> (19)	-	-
Totalt koncernen	27 815	15 177 (5 981)	24 149	13 132 (5 302)

Löner och andra ersättningar fördelade mellan Generalsekreterare / VD och övriga anställda

	2008		2007	
	GS/VD	Övriga Anställda	GS/VD	Övriga Anställda
Moderstiftelsen	903	26 475	1 127	23 022
Dotterbolag	<u>41</u>	<u>396</u>	-	-
Totalt koncernen	944	26 871	1 127	23 022

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2008		2007	
	Antal på balansdagen	Varav män	Antal på balansdagen	Varav Män
Styrelseledamöter i Moderstiftelsen	10	6	9	5
Styrelseledamöter i Dotterbolag	3	3	2	2
GS och andra ledande Befattningshavare i Moderstiftelsen	6	3	5	3
VD och andra ledande befattningshavare i Dotterbolag	1	1	2	2

Av pensionskostnaderna avser 338 (311) stiftelsens generalsekreterare. Denne har tjänstepension från 65 år inom ramen för ITP-planen.

Enligt anställningsavtal med GS uppgår uppsägningstiden från dennes sida till 3 månader och från styrelsens sida till 6 månader. Vid eventuell uppsägning från arbetsgivarens sida utgår ytterligare 18 månadslöner från vilka arbetsgivaren äger rätt till avräkning i det fall inkomster skulle utgå från annan anställning.

För övrigt har inga avtal tecknats om avgångsvederlag eller liknande förmåner med någon inom stiftelsen eller Världsnaturfondens AB.

Sjukfrånvaro (avser endast Stiftelsen)

	1 jan - 31 dec 2008	1 jan-31 dec 2007
Total sjukfrånvaro 1)	2,96%	1,14%
- långtidssjukfrånvaro 2)	58,0%	25,0%
- sjukfrånvaro kvinnor	4,02%	1,37%
- sjukfrånvaro män	1,09%	0,78%
- anställda < 29 år	0,48%	2,09%
- anställda 30-49 år	4,35%	0,81%
- anställda > 50 år	1,31%	1,46%

1) som andel av ordinarie arbetstid

2) som andel av den totala sjukskrivningen som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer

Not 4 Resultat från övriga värdepapper

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Utdelning aktierelaterade värdepapper	2 936	2 486
Utdelning övriga värdepapper	4 746	2 086
Realisationsresultat	<u>1 928</u>	<u>1 896</u>
Summa	9 610	6 468

Not 5 Byggnader och mark

Genom testamentariskt förordnande erhöles 2004 del av fastighet för privatbostad och 2008 en hel fastighet för privatbostad. Den senare avses försäljas under 2009. Fastigheterna har upptagits till 50% av taxeringsvärdet vid gåvotillfället.

Not 6 Förbättringskostnader på annans fastighet

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Ingående ack anskaffningsvärden	2 858	2 767
Investeringar	<u>1 293</u>	<u>91</u>
Utgående ack anskaffningsvärden	4 151	2 858
	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Ingående ack avskrivningar enl plan	1 773	1 591
Årets avskrivningar enligt plan	<u>314</u>	<u>182</u>
Utgående ack avskrivningar enl plan	2 087	1 773
Bokfört restvärde	2 064	1 085

Not 7 Maskiner och inventarier

	Koncernen		Stiftelsen	
	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Ingående anskaffningsvärde	4 441	6 291	4 441	6 291
Inköp	1 492	558	1 492	558
Försäljning och utrangering	-32	-2 408	-99	-2 408
Utgående ackum anskaffningsvärden	5 901	4 441	5 834	4 441
	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Ingående ack avskrivningar	3 785	5 759	3 785	5 759
Årets avskrivning	413	307	391	307
Försäljning och utrangering	-4	-2 281	-4	-2 281
Utgående ackum avskrivningar	4 194	3 785	4 172	3 785
Bokfört restvärde	1 707	656	1 662	656

Under året har i stiftelsen 142 tkr (38 tkr) erlagts i leasingavgifter avseende hyrda maskiner och inventarier.

Not 8 Aktier i dotterbolag

Världsnaturfonden äger 100 % av aktierna i Världsnaturfondens AB vars verksamhet är att bedriva konsultverksamhet samt försäljning av varor med inriktning på miljö- och naturvård. Världsnaturfonden innehar 1 800 aktier á nominellt 100 kronor för 180 tkr.

Not 9 Långfristiga värdepappersinnehav

<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>	<u>2008</u>	<u>2007</u>		
Ingående anskaffningsvärde	177 127	142 410		
Förvärv	361 410	281 766		
Försäljningar till bokfört värde	<u>-402 016</u>	<u>-247 049</u>		
Utgående anskaffningsvärde	136 521	177 127		
	<u>Bokfört värde</u>		<u>Marknadsvärde</u>	
	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Svenska noterade aktier och andelar	52 767	57 828	55 166	100 214
Obligationer och andra värdepapper	<u>83 754</u>	<u>119 299</u>	<u>84 807</u>	<u>120 585</u>
Summa värdepapper	136 521	177 127	139 973	220 799

Not 10 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	<u>Koncernen</u>		<u>Stiftelsen</u>	
	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Förutbetalda kostnader WWF vänner m m	4 992	4 934	4 992	4 934
Förutbetalda övriga kostnader	1 403	1 762	1 402	1 762
Upplupna intäkter	<u>40 618</u>	<u>44 906</u>	<u>40 618</u>	<u>44 906</u>
Summa	47 013	51 602	47 012	51 602

Not 11 Eget kapital

Fond för 1001 avser medel som tillsköts vid stiftelsens bildande för att användas för naturvårdsverksamhet. Mot bakgrund av detta redovisas detta belopp som fritt.

Nedan redovisas förändringen av koncernens respektive stiftelsens eget kapital.

Koncernen

	<u>Bundna medel</u>	<u>Fond för 1001</u>	<u>Ändamålsbestämda medel</u>	<u>Balanserat kapital</u>	<u>Årets Resultat</u>
Utgående balans enligt balansräkning föregående år	36	1 632	79 814	110 662	9 546
Omföring föregående års resultat				9 546	-9 546
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel			-81 937		
Reservering av ändamålsbestämda medel			80 678		
Förskjutning mellan fritt o bundet	168			-168	
Årets resultat					-2 853
Utgående balans 2008-12-31	204	1 632	78 555	120 040	-2 853

Stiftelsen

	Fond för	Ändamåls- bestämda	Balanserat	Årets
	1001	medel	kapital	Resultat
Utgående balans enligt balansräkning föregående år	1 632	79 814	109 641	9 170
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		-81 937		
Reservering av ändamålsbestämda medel		80 678		
Föregående års resultat			9 170	-9 170
Årets resultat				-3 506
Utgående balans 2008-12-31	1 632	78 555	118 811	-3 506

Ändamålsbestämda medel avser gåvor och bidrag som lämnats med förbehåll att de ska användas för speciella naturvårdsändamål. Till skillnad från projektbundna medel kan dessa medel disponeras fritt på bästa sätt inom ändamålets område.

Not 12 Övriga avsättningar

Avser beslutade, men ännu ej utbetalda anslag till naturvårdsprojekt.

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Ingående balans	3 156	2 709
Avsättningar	5 189	1 742
Utbetalningar	-480	-1 295
Utgående balans	7 865	3 156

Not 13 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Stiftelsen	
	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Upplupna semesterlöner	3 221	2 662	3 080	2 662
Upplupna sociala avgifter	894	691	838	691
Upplupna övriga kostnader	18 609	1 567	18 565	1 557
Förutbetalda intäkter WWF vänner m m	21 516	21 398	21 516	21 398
Summa	44 240	26 318	43 999	26 308

Ulriksdal den 27 mars 2009

Björn Hägglund
Styrelseordförande

Marie Berglund

Deborah Cornland

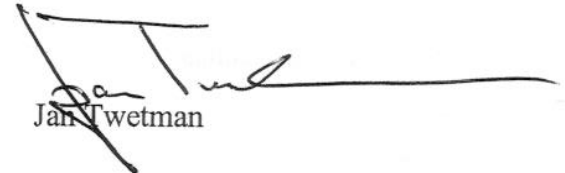

Urban Emanuelsson

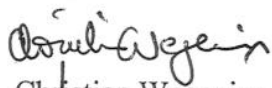

Marie Klingspor

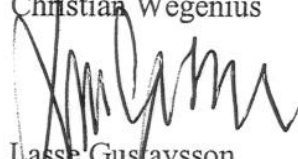

Odd Lindahl

Christer Malm

Ulrika Rasmuson

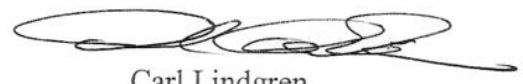

Jan Wetman

Christian Wegenius

Lasse Gustavsson
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har avgivits 16/4 2009

Anette Envall Svahn
Auktoriserad revisor

Carl Lindgren
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Världsnaturfonden WWF

Org nr 802005-9823

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och generalsekreterarens förvaltning i Stiftelsen Världsnaturfonden WWF för år 2008. Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och generalsekreterarens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och generalsekreteraren gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller generalsekreteraren är ersättningsskyldig mot stiftelsen, om skäl för entledigande föreligger eller om någon styrelseledamot eller generalsekreterare på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen eller stadgarna. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

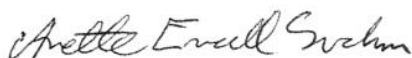
Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Styrelseledamöterna och generalsekreteraren har inte handlat i strid med stiftelselagen eller stadgarna.

Stockholm den 16 april 2009

Carl Lindgren
Auktoriserad revisor

Anette Envall Svahn
Auktoriserad revisor

